

Nd. 408. Frumvarp til laga [179. mál]

um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum, þar með talin breyting samkvæmt lögum nr. 49/1987 sem taka eiga gildi 1. janúar 1988.

(Eftir 2. umr. í Nd., 22. des.)

I. KAFLI

Breytingar á einstökum greinum.

1. gr.

5. tölul. 28. gr. laganna falli niður.

2. gr.

1. tölul. A-liðar 1. mgr. 30. gr. laganna orðist svo:

Útgjöld að hámarki móttækin fjárhæð ökutækjastyrka, dagpeninga eða hliðstæðra endurgreiðslna á kostnaði sem sannað er að séu ferða- og dvalarkostnaður vegna atvinnurekanda og eru í samræmi við matsreglur ríkisskattstjóra.

3. gr.

3. mgr. 1. tölul. 1. mgr. 31. gr. orðist svo:

Frá tekjum má enn fremur draga einstakar gjafir til menningarmála, vísindalegra rannsóknarstarfa, viðurkenndrar líknarstarfsemi og kirkjufélaga, þó ekki yfir 0,5% af aðstöðugjaldsstofni gefanda á því ári þegar gjöf er afhent, sbr. 37. gr. laga nr. 73/1980. Með aðstöðugjaldsstofni í þessu sambandi er átt við stofninn eins og hann er áður en verðmæti gjafarinnar er bætt við hann. Fjármálaráðherra ákveður með reglugerð hvaða málaflokkar og stofnanir falla undir þessa grein.

4. gr.

Í stað orðsliðarins „69. gr.“ í 1. og 2. másl. 3. mgr. 64. gr. komi: 69. gr. A.

5. gr.

Í stað orðsliðarins „69. gr.“ í 1. mgr. 65. gr. komi: 69. gr. A.

6. gr.

1. mgr. A-liðar 68. gr. orðist svo:

Persónuafsláttur manna, sem um ræðir í 1. mgr. 67. gr., skal vera 158 820 kr.

7. gr.

Lokamálsliður 3. mgr. A-liðar 68. gr. orðist svo:

Persónuafsláttur er ekki millifæranlegur milli mánaða en í reglugerðinni má heimila að ónotaður persónuafsláttur, sem safnast hefur upp á meðan launagreiðandi hefur haft skattkort launamanns undir höndum, nýtist við síðari launagreiðslur enda séu uppfyllt þau skilyrði um launabókhald og skilagreinar sem nánar verði ákveðin í henni.

8. gr.

B-liður 68. gr. orðist svo:

Maður, sem lögskráður er á íslenskt skip eða skip sem gert er út af íslensku skipafélagi, skal njóta sérstaks afsláttar, sjómannaafsláttar, er dreginn skal frá tekjuskatti. Sjómannaafsláttur skal vera 365 kr. fyrir hvern dag sem maður telst stunda sjómannsstörf.

Heimilt er að ráðstafa sjómannaafslætti manna, sbr. 1. mgr. þessa staflíðar, á móti staðgreiðslu á tekjuári samkvæmt lögum nr. 45/1987, um staðgreiðslu opinberra gjalda. Sá sjómannaafsláttur, sem ráðstafað er samkvæmt þessari málsgrein á móti staðgreiðslu á tekjuári, skal koma til frádráttar sjómannaafslætti við álagningu tekjuskatts. Nánari reglur um framkvæmd samkvæmt þessum staflíð, svo sem um ákvörðun dagafjölda, útreikning sjómannaafsláttar, skuldajöfnun á móti vangoldnum opinberum gjöldum o.fl., skulu settar í reglugerð.

Hlutaráðnir sjómenn og landmenn, sem ekki eru lögskráðir, skulu njóta sjómannaafsláttar. Óheimilt er að ráðstafa sjómannaafslætti þeirra á móti staðgreiðslu á tekjuári skv. 2. mgr. þessa staflíðar.

9. gr.

69. gr. laganna orðist svo:

A

Barnabætur.

Ríkissjóður skal greiða barnabætur vegna hvers barns innan 16 ára sem heimilisfast er hér á landi og er á framfæri þeirra manna sem skattskyldir eru skv. 1. gr. Barnabætur skulu árlega nema 16 000 kr. með fyrsta barni en 24 000 kr. með hverju barni umfram eitt.

Fyrir börn yngri en sjö ára skulu barnabætur vera 16 000 kr. hærri en framangreindar fjárhæðir. Barnabætur með börnum einstæðra foreldra skulu þó ávallt vera tvöfalt hærri en greinir í 1. mgr., þó að lágmarki 48 000 kr. með hverju barni. Búi foreldrar barns saman í óvígðri sambúð skal hvorugt þeirra teljast einstætt foreldri í þessu sambandi.

Fjárhæð barnabóta skal skerða um þær barnabætur eða hliðstæðar bætur sem framfærandi hefur fengið erlendis frá á sama ári vegna barnsins.

Framfærandi samkvæmt þessum staflíð telst sá aðili sem hefur barnið hjá sér og annast framfærslu þess. Sá er greiðir meðlag með barni telst ekki framfærandi í þessu sambandi.

Hjón, sem skattlögd eru skv. 63. gr., teljast bæði framfærendur og skiptast barnabætur milli þeirra til helminga. Hið sama gildir um sambylisfólk sem uppfyllir skilyrði 3. mgr. 63. gr. enda þótt það óski ekki að vera skattlagt samkvæmt þeirri grein.

Barnabætur greiðast frá og með fyrsta ársfjórðungi eftir að barn fæðist eða öðlast heimilisfesti hér á landi til og með þeim ársfjórðungi að 16 ára aldri er náð eða heimilisfesti er slitið.

Skattstjóri úrskurðar barnabætur samkvæmt þessum staflíð og semur skrá um barnabætur hvers framfæranda. Skráin skal send fjármálaráðuneytinu.

Barnabætur greiðast til framfæranda barns að því marki sem eftirstöðvum nemur þegar frá hafa verið dregin vangoldin þinggjöld og sveitarsjóðsgjöld frá fyrri árum svo og ógreidd álögð gjöld sama árs.

Telji einhver barnabætur sínar eigi rétt ákvarðaðar getur hann leitað til skattstjóra með skriflega beiðni um leiðréttingu. Skal beiðnin lögð fram eigi síðar en 30 dögum eftir útborgun bótanna og studd nauðsynlegum gögnum. Ákvörðun skattstjóra skal liggja fyrir við upphaf næsta útborgunartímabils barnabóta og niðurstaða skal tilkynnt viðkomandi manni um leið og næsta greiðsla barnabóta fer fram.

Komi í ljós að maður hefur ranglega notið barnabóta eða að barnabætur hafa verið ákvarðaðar of hátt skal skattstjóri leiðrétta þær. Um slíka leiðréttingu gilda ákvæði 95. og 96. gr. eftir því sem við getur átt.

Nánari reglur, m.a. um útborgun barnabóta, innheimtu ofgreiddra barnabóta og skuldajöfnun barnabóta á móti opinberum gjöldum, þar á meðal um forgangsröð, skulu settar í reglugerð.

B

Barnabótaauki.

Með hverju barni innan 16 ára aldurs á tekjuárinu, sem heimilisfast er hér á landi og er á framfæri þeirra manna sem skattskyldir eru skv. 1. gr., skal ríkissjóður greiða barnabótaauka til framfæranda barnsins.

Barnabótaauki skal óskertur nema 38 000 kr. en skerðist í hlutfalli við tekjuskattsstofn á tekjuárinu og eignarskattsstofn framfæranda í lok þess, sbr. 3. og 4. mgr. þessa staflíðar.

Barnabótaauki skv. 2. mgr. skerðist í jöfnu hlutfalli við tekjuskattsstofn umfram 600 000 kr. hjá hjónum og umfram 400 000 kr. hjá einstæðu foreldri. Skerðingarhlutfallið skal vera 7% fyrir 1. barn, 6% fyrir 2. barn, 5% fyrir 3. barn og 4% fyrir börn umfram það.

Barnabótaauki vegna hvers barns á framfæri hjóna skerðist um 1,5% af því sem eignarskattsstofn hvors hjóna fer fram úr 1 850 000 kr. uns hann er fallinn niður. Á sama hátt skerðist barnabótaauki vegna hvers barns á framfæri einstæðra foreldra um 3,0% af því sem eignarskattsstofn foreldris fer fram úr 2 475 000 kr. uns hann er fallinn niður.

Framfærandi samkvæmt þessum staflíð telst sá aðili sem hefur barnið hjá sér og annast framfærslu þess í lok tekjuársins. Sá er greiðir meðlag með barni telst ekki framfærandi í þessu sambandi.

Hjón, sem skattlögð eru skv. 63. gr., teljast bæði framfærendur og skiptist barnabótaauki milli þeirra til helminga. Hið sama gildir um sambýlisfólk sem uppfyllir skilyrði 3. mgr. 63. gr. enda þótt það óski ekki að vera skattlagt samkvæmt þeirri grein.

Fyrir barn sem öðlast heimilisfesti hér á landi á tekjuárinu skal einungis greiða barnabótaauka í hlutfalli við dvalartíma þess hér á landi á því ári.

Barnabótaauki skal ákveðinn með álagningu, sbr. X. kafla, og greiðist þá til framfæranda barns að því marki sem eftirstöðvum nemur þegar frá hafa verið dregin vangoldin þinggjöld og sveitarsjóðsgjöld frá fyrri árum svo og ógreidd álögð gjöld sama árs.

Nánari reglur, m.a. um útborgun barnabótaauka, innheimtu ofgreidds barnabótaauka og skuldajöfnun hans á móti opinberum gjöldum, þar á meðal forgangsröð, skulu settar í reglugerð.

C

Húsnæðisbætur.

Maður, sem skattskyldur er skv. 1. gr. og kaupir, byggir eða eignast á annan hátt í fyrsta sinn íbúðarhúsnæði til eigin nota, á rétt á sérstökum bótum, húsnæðisbótum. Réttur til húsnæðisbóta stofnast aðeins einu sinni fyrir hvern framteljanda.

Húsnæðisbætur skulu vera 38 000 kr. á ári fyrir hvern mann sem kaupir eða byggir íbúðarhúsnæði skv. 1. mgr.

Réttur til húsnæðisbóta skv. 1. mgr. stofnast á því ári þegar bygging húsnæðis er hafin eða það keypt og varir í sex ár frá og með því ári. Sá sem skattlagður er skv. 63. gr. í fyrsta sinn á rétt á húsnæðisbótum í sex ár að frádregnum þeim árafjölda sem hann hefur notið húsnæðisbóta áður.

Húsnæðisbætur skulu bundnar við eignarhald rétthafa húsnæðisbóta á íbúð. Selji rétthafi íbúð þá, sem veitti rétt til húsnæðisbóta, innan sex ára frá því tímamarki er greinir í 3. mgr. án þess að hefja byggingu eða festa kaup á öðru íbúðarhúsnæði, falla bótagreiðslur til hans niður á söluárinu. Réttur til húsnæðisbóta stofnast ekki ef byggt er eða keypt íbúðarhúsnæði og það selt á sama ári. Onýttur réttur til húsnæðisbóta skal geymast þar til rétthafinn hefur byggingu eða kaupir íbúðarhúsnæði að nýju.

Slíti maður heimilisfesti hér á landi reiknast húsnæðisbætur hans á brottfararárinu hlutfallslega miðað við þann tíma ársins sem hann var heimilisfastur hér á landi.

Húsnæðisbætur reiknast hlutfallslega miðað við andlátsdag það ár sem maður deyr. Eftirlifandi maki á rétt á húsnæðisbótum látins maka á dánarári hans og á næsta ári eftir dánarár hans ef réttindi standa til þess.

Húsnæðisbætur eru ákvarðaðar samkvæmt umsókn til skattstjóra sem skal skilað með fyrsta framtali eftir að réttur til þeirra stofnast.

Skattstjóri semur skrá yfir rétthafa húsnæðisbóta og sendir hana fjármálaráðuneytinu.

Húsnæðisbætur greiðast rétthafa að því marki sem eftirstöðvum nemur þegar frá hafa verið dregin vangoldin þinggjöld og sveitarsjóðsgjöld fyrri ára og ógreidd álögð gjöld sama árs.

Nú kemur í ljós að maður hefur fengið greiddar húsnæðisbætur án þess að eiga rétt á þeim og skal honum þá gert að endurgreiða þær að viðbættu álagi. Álag á of hátt ákvarðaðar bætur skal nema 25%. Fella skal niður álag samkvæmt þessari málsgrein ef maður færir rök að því að honum verði eigi kennt um þá annmarka á framtali, eða umsókn um húsnæðisbætur, er leiddu til ákvörðunar skattstjóra.

Nánari reglur, m.a. um hvað telst fyrsta íbúðarhúsnæði í eigu manns samkvæmt þessum staflið, um útborgun húsnæðisbóta og skuldajöfnun þeirra á móti opinberum gjöldum, þar á meðal forgangsröð, skulu settar í reglugerð.

10. gr.

2. og 3. tölul. 1. mgr. 71. gr. laganna orðist svo:

2. Tekjuskattur aðila, sem um ræðir í 2., 3. og 7. tölul. 3. gr., skal nema 20% af tekjuskattsstofni þeirra. Þessi hundraðshluti reiknast m.a. af launum eða þóknunum til listamanna og annarra þeirra sem fram koma í atvinnuskyni til skemmtunar eða í hvers konar keppni, en með launum og þóknunum teljast hvers konar hlunnindi, þar með talinn flutningur að og frá landinu hafi móttakandi ekki greitt hann sjálfur. Eigi skiptir máli hvort aðili kemur fram á eigin vegum eða í nafni annars aðila eða hvort greiðsla er frá innlendum eða erlendum aðila. Sérreglur gilda um eftirlaunaþega og lífeyrisþega skv. 3. mgr. þessa töluliðar.

Sá aðili, sem kemur fram í atvinnuskyni til skemmtunar eða keppni, sbr. 1. mgr. þessa tölu-liðar, án ákveðinna launa eða þóknunar en nýtur í þess stað afraksturs af slíkri starfsemi, skal greiða 13% tekjuskatt af heildartekjum af slíku starfi án nokkurs frádráttar.

Tekjuskattur eftirlaunaþega og lífeyrisþega, sem um ræðir í 2. tölul. 3. gr., skal reiknast af tekjuskattsstofni skv. 1. tölul. 1. mgr. 67. gr. að teknu tilliti til persónuafsláttar skv. A-lið 68. gr. Persónuafsláttur skal í þessum tilvikum einungis dreginn frá tekjuskatti af eftirlaunum og lífeyri viðkomandi aðila og skal ónýttum hluta hans einungis ráðstafað til greiðslu á útsvari af sömu tekjum. Sá hluti persónuafsláttar sem þá er enn óráðstafað fellur niður og er hann ekki millifæranlegur milli hjóna nema þau séu bæði eftirlaunaþegar eða lífeyrisþegar og falli að öðru leyti bæði undir ákvæði þessarar málsgreinar.

3. Tekjuskattur aðila, sem um ræðir í 4., 5., 6. og 8. tölul. 3. gr., skal, ef um mann er að ræða, reiknast af tekjuskattsstofni með skatthlutfalli skv. 1. tölul. 1. mgr. 67. gr. án persónuafsláttar skv. A-lið 68. gr. Tekjuskatt lögaðila, sbr. 3. gr., skal reikna skv. 72. gr.

Tekjuskattsstofn erlendra váttryggingafélaga, sem starfa hér á landi, telst sá hluti heildarágóðans sem svarar til hlutfallsins milli iðgjaldatekna hér á landi og iðgjaldatekna af allri starfsemi þeirra.

11. gr.

Úr 2. mgr. 80. gr. falli niður orðin: „9. tölul. A-liðar 1. mgr. 30. gr. og“.

12. gr.

Í stað orðsliðarins „69. gr.“ í 82. gr. komi: 69. gr. A.

13. gr.

Önnur málsgrein 121. gr. orðist svo:

Fjárhæðir þær, sem hér um ræðir, skulu breytast í fyrsta sinn hinn 1. desember 1987 í samræmi við mismun sem verður á lánskjaravísitölu sem í gildi er hinn 1. júní 1987, þ.e. 1687 stig, og þeirrar sem í gildi verður 1. desember 1987.

II. KAFLI

Bráðabirgðaákvæði.

14. gr.

Ákvæði til bráðabirgða í lögum nr. 49 30. mars 1987 hljóði svo:

I

Maður, sem keypt hefur eða hafið byggingu íbúðarhúsnæðis til eigin nota á árinu 1987 eða fyrr og nýtur því ekki húsnæðisbóta samkvæmt lögum þessum, sbr. þó ákvæði til bráðabirgða II, skal eiga rétt á sérstökum skattaflætti, vaxtaafslætti, í allt að sex ár talið frá og með álagningarárinu 1988 ef hann á þeim árum hefði haft vaxtafrádrátt samkvæmt heimild í 1. tölul. E-liðar 1. mgr. 30. gr., eins og þau ákvæði hljóðuðu fyrir samþykkt laga nr. 49 30. mars 1987. Um útreikning á því, hvort maður hefði notið vaxtafrádráttar á þessum árum, fer eftir reglum 2. mgr. þessa ákvæðis.

Vaxtaafsláttur skv. 1. mgr. skal nema 40% af frádráttarbærum vöxtum, sbr. 1. mgr., þegar frá þeim hefur verið dregin fjárhæð er svarar til 7% af tekjuskattsstofni hvers manns. Sé um hjón að ræða skal framangreint hlutfall reiknast af samanlögðum tekjuskattsstofnum þeirra beggja. Frádráttarbærir vextir samkvæmt þessu bráðabirgðaákvæði geta aldrei verið

hærri en 292 600 kr. hjá hverjum manni en 585 200 kr. hjá hjónum. Framangreind háværk vaxtafrádráttar skulu hækka eða lækka í samræmi við skattvísitölu skv. 122. gr.

Um ráðstöfun vaxtaafsláttar og millifærslu milli hjóna á álagningarárinu 1989 og síðar skulu ákvæði A-liðar 68. gr. um persónuafslátt gilda eftir því sem við getur átt að öðru leyti en því að óráðstafaður vaxtaafsláttur flyst á milli hjóna án skerðingar.

Á árinu 1988 skal vaxtaafsláttur greiddast út.

Vaxtaafsláttur skal skiptast til helminga milli hjóna og sambýlisfólks sem skattlagt er skv. 63. gr. og fer um útborgun hans á árinu 1988 að öðru leyti eftir ákvæðum C-liðar 69. gr. eftir því sem við getur átt.

Ákvæði 7. tölul. 28. gr. eiga við um vaxtaafslátt samkvæmt þessu bráðabirgðaákvæði.

II

Sá sem keypt hefur eða hafið byggingu íbúðarhúsnæðis í fyrsta sinn á árunum 1984–1987 og uppfyllir að öðru leyti skilyrði C-liðar 69. gr. og nýtur ekki vaxtafrádráttar í stað fasts frádráttar á þeim árum skal, þrátt fyrir gildistökuákvæði laga þessara, njóta húsnæðisbóta í sex ár talið frá og með álagningarárinu 1988 í stað vaxtaafsláttar samkvæmt ákvæði til bráðabirgða I.

III

Um innheimtu ógoldinna þinggjalda, sem á hafa verið lögð fyrir gildistöku laga þessara, skulu gilda ákvæði laga nr. 75/1981, með síðari breytingum, eins og þau voru fyrir gildistöku laga þessara. Sama á við um innheimtu tekjuskatts og eignarskatts sem á verður lagður á árinu 1988 vegna tekna á árinu 1987 og eigna í lok þess árs, sbr. ákvæði laga um gildistöku laga um staðgreiðslu opinberra gjalda.

IV

Þeir menn, sem dvalið hafa erlendis við störf en flytjast til landsins og byrja við heimkomuna að greiða tekjuskatt í staðgreiðslukerfi, geta sótt um lækkun tekjuskattsstofns til ríkisskattstjóra, mest fyrir næstu 12 mánuði eftir að þeir flytjast til landsins, ef þeir eftir brottför frá landinu þurftu að greiða tekjuskatt hér á landi af eðlilegum launatekjum í því starfi sem þeir gegndu hér á landi og til féllu á næstu 12 mánuðum fyrir brottför af landinu og greiddu jafnframt á sama tíma staðgreiðsluskatt í hinu erlenda ríki. Lækkun skattstofns kemur því aðeins til greina að dvalartími erlendis hafi ekki verið lengri en 10 ár, talið frá byrjun næsta mánaðar eftir brottför af landinu.

Ríkisskattstjóri skal við ákvörðun sína taka tillit til skattgreiðslna umsækjenda hér á landi og erlendis eftir brottflutning héðan og jafnframt taka tillit til niðurfellingar á innheimtu tekjuskatts af launatekjum ársins 1987 hjá þeim er fluttust til landsins á því ári.

III. KAFLI

Gildistaka.

15. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 6. gr. laga nr. 46/1987 skulu ákvæði A-liðar 9. gr. laga þessara er varða ákvörðun og greiðslu barnabóta taka gildi frá og með 1. janúar 1988.

16. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 6. gr. laga nr. 46/1987 skulu ákvæði B-liðar 9. gr. laga þessara er varða ákvörðun og greiðslu barnabótaauka koma til framkvæmda við álagningu opinberra gjalda gjaldárið 1988 vegna barna, yngri en 16 ára í lok ársins 1987, á framfæri manna sem skattskyldir eru skv. 1. gr. í árslok 1987.

Við álagningu gjalda á árinu 1988 vegna tekna á árinu 1987 og eigna í lok þess árs skal ákvörðun á fjárhæð barnabótaauka miðuð við útsvarsstofn og eignarskattsstofn álagningarárið 1988 í stað tekjuskattsstofns og eignarskattsstofns eins og tilgreint er í 3. og 4. mgr. B-liðar 69. gr.

17. gr.

Lög þessi öðlast gildi hinn 1. janúar 1988 og koma til framkvæmda við staðgreiðslu á árinu 1988 og álagningu tekjuskatts og eignarskatts á árinu 1989 vegna tekna á árinu 1988 og eigna í lok þess árs. Þó skal ákvæði til bráðabirgða I koma til framkvæmda við álagningu tekjuskatts og eignarskatts á árinu 1988 vegna tekna á árinu 1987 og eigna í lok þess árs.